

Muzeul Satului 1936—1991, Simpozion dedicat aniversării a 55 de ani de existență,
București, 17—18 mai 1991

Pareă pentru a oferi posibilitatea Muzeului satului de a-și desfășura aniversarea celor 55 ani de existență în toată plenitudinea și natura s-a dovedit darnică. Un soare de primăvară a dăruit o luminozitate în plus zilelor de 17 și 18 mai 1991, astfel încât bogatul și frumosul program aniversar al Muzeului Satului s-a bucurat de autenticitatea cadrului natural.

Manifestarea s-a constituit într-un omagiu adus tuturor aceluia care, sub bagheta profesorului Dimitrie Gusli, au pus bazele acestui așezământ de cultură, păstrător al esenței sufletului românesc de-a lungul timpului.

Președintele României, domnul Ion Iliescu, a vizitat expoziția omagială deschisă în incinta muzeului și s-a întreținut cu prof. H.H. Stahl, prezent la această manifestare la venerabila vârstă de 90 de ani.

Programul zilelor Muzeului satului s-a deschis printr-un moment evocator dedicat aniversării Muzeului și celor 90 de ani de viață ai prof. H. H. Stahl, desfășurat în curtea de la intrarea în muzeu. Au luat cuvântul domnia Andrei Pleșu, Ministrul Culturii, dr. Ioan Godea, director al Muzeului satului, dr. arh. Gh. Polizu, Secretar de stat, șef al Departamentului pentru urbanism și amenajarea teritoriului, Prof. H. H. Stahl și Boris Zdereciuc.

În cuvântările lor dr. Constantin Schifirnel, Șerban Anghelescu și Kostas Zoltan au omagiat de asemeni personalitatea prof. H. H. Stahl, evidențiind diverse aspecte ale lucrărilor sociologice ale acestuia.

Simpozionul — care s-a desfășurat în incinta Palatului Elisabeta — s-a bucurat de participarea a numeroși specialiști, cercetători, profesori, muzeografi, cuprinzând toate generațiile, de la acei ce retrăiau clipele de muncă și entuziasm pentru înființarea Muzeului, până la acei pentru care unele aspecte invocate de vorbitori prezentau fațete necunoscute ale unui ansamblu realizat.

În deschiderea lucrărilor dr. Ion Zamfirescu a evocat personalitatea savantului Dimitrie Gusli care și-a închinat întreaga viață școlii românești de sociologie și antropologie, cercetării satului românesc, cel care a reușit să instituționalizeze pentru prima oară în lume cercetarea sociologică, îmbinată cu pedagogia socială și cu activitatea socială practică.

În comunicarea sa dr. Vasile Vetișanu a relevat unele aspecte privind spațiul socio-cultural în viziunea lui D. Gusli, citind din însemnările prof. D. Gusli privitor la casa sa, din care fusese alungat în anul 1950. Concepută conform gândirii prof. Gusli, în aceeași notă armonică a Muzeului Satului și realizată după planurile arh. Dorcescu, casa din str. Armindeniului nr. 4, urma să fie lezaurizatorul activității sale sociologice, atît timp cît familia Gusli era în viață, iar prin testament a fost lăsată Institutului de Sociologie și Academiei Române. Din păcate, nici în prezent — cu toate demersurile făcute — moștenitorii testamentari nu au intrat în posesia ei.

Personalitatea unui alt cercetător al lumii satului românesc scriitorul Victor Ioan Popa a fost conturată de d-l Valeriu Rîpeanu.

Prof. dr. Ovidiu Bădina, dr. Alex. Dobre au prezentat aspecte despre actualitatea școlii de sociologie în cercetarea monografică, respectiv despre activitatea prof. Gusli la Academia Română.

Prof. dr. docent Mihai Pop, dr. Ioan Godea și alții au prezentat comunicări despre rolul prof. H.H. Stahl în crearea Muzeului Satului, rolul prof. Gh. Poesa în dezvoltarea Muzeului Satului, Muzeul Satului în perspectivă. S-a evidențiat rolul colaboratorilor și discipolilor prof. Gusli, între care Anton Golopenția, precum și a tuturor aceluia mulți colaboratori anonimi care au contribuit la realizarea Muzeului satului și a propagării școlii de sociologie românească.

În cadrul simpozionului s-a vizionat și expoziția jubiliară „Muzeul Satului 1936—1991”. Găzduită în decorul pitoresc al Palatului Elisabeta, prin imagini și serieri, expoziția a oferit participanților documente mai puțin cunoscute, din istoria acestui muzeu, fiind apreciată cu interes atît de vizitatorii români, cît și de persoanele culturale străine, prezente la vernisaj. O sugestivă machetă a oferit prilejul cunoașterii pe viu a dorințelor de dezvoltare a muzeului, așa cum a prezentat în expunerea sa și directorul Muzeului, acesta urmînd a cuprinde — așa cum a fost ghidat chiar de la înființarea sa — toată zona parcului de la Arcul de Triumf, precum și cele două insule.

Prima zi a aniversării s-a încheiat cu un frumos spectacol de muzică și poezie, intitulat „Nu cred că veșnicia s-a născut la sat”.

Cea de a doua zi aniversară a oferit prilejul măștrilor folclorului românesc posibilitatea de a crea spectatorilor clipe din cele mai plăcute. Spectacolul folcloric intitulat „Mi-e dor de satul meu” a prezentat soliști de muzică populară, ansamblul de dansatori Chipăruș — din Neraja-Vrancea, Bucumași, Fluerași, măști, precum și dansul cu capra, cocostreul, ursul — obiceiuri de sărbători și de priveghii din această zonă.

Aceeași măștri ai folclorului ne-au încântat, în casele din incinta muzeului, cu expoziții, reprezentând zonele respective: icoane pe sticlă, ce pot concura aceloră luate de pictori renumiți; fluere, linguri și alte sculpturi în lemn crebind imaginea unor dantelării în fildeș; măști atât de sugesive înell păreau a avea viață: cusături pe cojoace și alte lucrături.

Programul s-a încheiat prin decernarea de diplome tuturor acestor meșteri făurari de frumos și păstrători de tradiție.

Desfășurarea programului aniversar îmbinând comunicările despre școala sociologică românească și despre promovarea ei, cu istoricul muzeului satului în imagini și expuneri, cu prezența celor care prin măiestria lor, prin culețele lor, prin obiceiuri au contribuit la existența și viabilitatea acestui muzeu, a prilejuit momente emoționale pentru toți participanții.

Întreaga atmosferă, impresiile cu care participanții au plecat după aceste zile de sărbătoare au arătat că dorința tuturor este ca să se mai organizeze astfel de manifestări atractive și instructive.

Viorica Constantin

Coloquiul Internațional — Etnologia identității — identitatea etnologiei, București, 3 — 7 iulie 1991

Între 3 și 7 iulie 1991 a avut loc la București Coloquiul Internațional *Etnologia identității — identitatea etnologiei*, organizat de Societatea de Antropologie Culturală din România (S. A. C. R.) în colaborare cu Société des Européanistes (S. E.). La lucrări — grupate pe trei problematice: 1. domenii și metode; 2. identitatea etnologiei; 3. masa rotundă „De la etnologie la Europa la etnologie Europeană” — au participat, în afara specialiștilor români, antropologi, etnologi, sociologi și istorici din Franța, Belgia, Italia, Elveția, Germania, Bulgaria, Brazilia etc.

„Sentimentul de apartenență etnică nu are pretutindeni aceeași valoare” — remarcă Giulio Angioni în intervenția sa, la începutul coloquiului. Este formularea succintă a posibilității și necesității unei abordări comparative a ceea ce se numește *identitate*. Identitate națională, de o importanță capitală pentru noi, de exemplu — dar și pentru vecinii noștri est-europeni. Identitate mai puțin importantă pentru statul francez „datorită naturii însuși a acestuia”, după cum remarcă Cristian Bromberger. Identitate care însă, și într-un caz și într-altul, nu poate fi eludată de către etnologie, chiar dacă uneori aceasta refuză să abordeze frontal această problemă „prea confuză”.

Intervențiile și discuțiile prilejuite de coloquiul au pus în evidență faptul că discursul etnologic, în „obiectivitatea” sa, este tributary spațiului „subiectiv” al culturii de apartenență a etnologului — mai ales fiind acesta se suprapune peste cultura studiată, cum a fost cazul, de regulă, în etnologia est-europeană. Pe de o parte discursul etnologic participă adesea la construcția identitară a propriului său obiect de studiu; pe de altă parte, identitatea, implicită sau explicită, a lumii de referință a etnologului se însușește adesea în discursul „obiectiv” al acestuia. De unde și interesul unei „etnoanalize” a „complexelor originare” ale diferitelor discursuri etnologice (Vintilă Mihăilescu), precum și a confruntării punctelor lor specifice de vedere — prilej de relativizare și complementarizare reciprocă. În acest spirit, o reevaluare a formulei „etnocentrismului critic” a fost considerată utilă.

În ceea ce privește complexitatea derutantă a conceptului însuși de identitate, se pare că o anumită clarificare poate fi sperată dacă ne reamintim faptul că „identitatea este meta-discurs” (Ion Pinzaru). Un rit fimerar, de pildă, este un fenomen situat la un nivel prim de analiză, unde constituie un obiect specific pentru etnologie. Dar același rit poate fi „manipulat” de comunitatea respectivă în cadrul producerii unei anumite imagini a propriei identități. Ritul cu pricina va fi transferat de la nivelul său prim de existență într-un nivel secund, al „meta-